

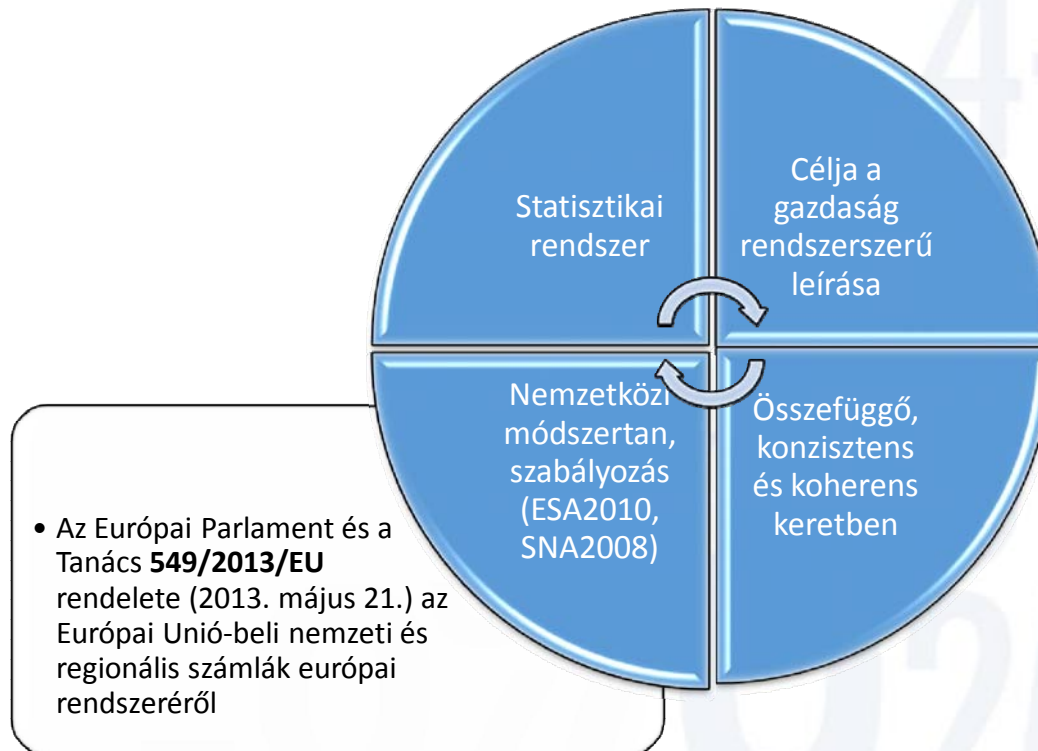
Változások a nemzeti számlákban

Az ESA 2010 bevezetése

KSH, 2014. június 5.

Mi a Nemzeti számlák európai rendszere (ESA)?

- A nemzeti számlarendszer makrogazdaság-statisztikai mutatókból álló rendszer
- Célja: statisztikai adatok szolgáltatása a gazdasági elemzésekhez, döntéshozatalhoz és a politika formálásához

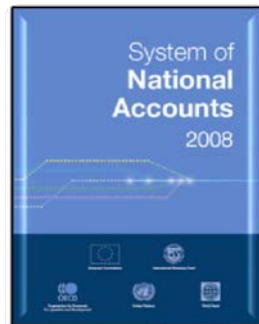

Miért fontos a Nemzeti számlák európai rendszere az EU-nak?

Számos olyan mutató alapjául szolgálnak, amely az Európai Unió gazdasági irányításának a gerincét adja.

- Az európai fiskális politikát a túlzott deficit eljárás **(EDP)** alatt az államháztartási hiány és az államadósság aránya alapján határozzák meg.
- A makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás számos mutatója alapul a nemzeti számlákon. **(MIP)**
- A bruttó hazai termék **(GDP)** negyedéves növekedési rátája az euro zóna monetáris politikájának különösen fontos háttéreleme.
- A nemzeti számlák alapján számolják az egyes országok bruttó nemzeti jövedelmét, **(GNI)** mely alapján az Európai Unió költségvetéséhez való hozzájárulást is teljesítik az országok.
- Továbbá a **területi GDP** mutatót használják a strukturális alapok megfelelő elosztásához is.

A nemzeti számlák története, nemzetközi szabványai

Nemzetközi

- 1928: Népszövetség - Nemzetközi gazdaságstatistikai konferencia
- 1939: Népszövetségi nemzeti jövedelem publikáció 26 országról, az 1929-1938 évekről
- 1947: az első módszertani ajánlás
- 1950: National Income Statistics, 41 UN tagállamra, az 1938-1948 évekre
- 1953: UN SNA
- 1968: Revised SNA
- 1993: az SNA93 elfogadása
- 2012: SNA 2008 bevezetése

Európai

- 1970: ESA pontosabb és szigorúbb szabályok, nemzetközi összehasonlítás, kevesebb, homogénebb ország
- 1995: az ESA95 elfogadása
- 2013: ESA 2010 elfogadása
- 2014: az ESA2010 alkalmazásának kezdete az EU-ban

A változás – ESA2010

„It is not revolution, but a necessary and useful adaptation.”

(Eurostat, 2014. január 16.)

Mi nem változik?

A lényeg!

- *Statisztikai egység*
- *Szektorok*
- *Gazdasági műveletek*
- *Piaci árak*
- *Eredményszemlélet*
- *Kettős (négyeszeres) elszámolás*

A változás – ESA2010

Miért?

Mikor?

Mi?

Mennyivel?

Miért?

- Az elmúlt húsz évben jelentős hatások érték a gazdaságokat, pl.:
 - Infokommunikáció növekvő szerepe
 - Szellemi tulajdonú termékek (immateriális javak) növekvő szerepe
 - Globalizáció
 - Pénzügyi szektorban bekövetkezett változások
- A nemzeti számlák kulcsfontosságú helyet foglal el a gazdasági statisztikák között, továbbá biztosítja a statisztikai keretrendszert a gazdaságok elemzéséhez. Ebből kifolyólag lépést kell tartania a gazdaság szerkezetének változásával, hogy fontossága fenntartható legyen.
- A nemzetközi statisztikai közösség 2003-ban kezdte meg a módszertan átdolgozását
2008-2009: SNA 2008 elfogadása
- ESA 2010 elfogadása:

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 549/2013/EU RENDELETE (2013. május 21.) az Európai Unió-beli nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről

Mikor?

Ország	Mikor	Mit
Magyarország	2014. szeptember 30. 2014. december 3.*	Éves adatok, idősor Negyedéves adatok, idősor
Európai Unió	2014. október 15. 2014. október 15.	Negyedéves adatok, idősor Éves adatok, idősor
Franciaország	2014. május	
Hollandia	2014. március	2010 Éves adatok
USA (SNA)	2013. augusztus	
Kanada (SNA)	2012. október	
Ausztrália (SNA)	2012. július	

*: Ciprus, Görögország, Spanyolország, Litvánia, Lengyelország és Szlovákia is október 15. után közöl negyedéves adatokat ESA2010 szerint

Mi?

Nemzeti számlák – nem-pénzügyi és pénzügyi számlák

- GDP, GNI, Nettó hitelnyújtás/hitelfelvétel, eszközök [44 változás, ebből 25 érintheti a GDP és/vagy a GNI értékét], MIP mutatók

Fizetési mérleg

Külkereskedelem statisztika (szolgáltatás-külkereskedelem)

Mi? – fontosabb változások

Nemzeti számlák – GDP/GNI	
Kutatás, fejlesztés felhalmozásként történő elszámolása	Szuperosztalék
Piaci termelők saját felhasználásra történő kibocsátása	Speciális célú vállalatok (SCV)
Nem-élet biztosítások: katasztrófák és viszontbiztosítás	Head office-k és holdingok
Katonai kiadások felhalmozásként történő elszámolása	Pénzügyi szektor új alszektoros bontása
Nagy értékű eszközök leszerelésének költsége	Garanciák
Kormányzatba sorolt vállalatok elhatárolása	Speciális lehívási jogok
Kis értékű eszközök elszámolása	Adóalaptól független adójóváírás
Áfa-alapú befizetés kezelése	Bérmunka
Indexált adósságeszközök	Reexport
Központi bank kibocsátásának elszámolása	Munkaadói nyugdíjrendszerek
Földjavítás önálló eszközként történő megjelenése	Értékpapír kölcsönzésre és aranyhitelekre fizetett díjak
Munkavállalói részvényopció	Külföldön végzett építési és szerelési szolgáltatások
FISIM (a pénzügyi szolgáltatások közvetetten mért díja)	

Kutatás, fejlesztés

- Az egyik legfontosabb változás a kutatás, fejlesztés felhalmozásként történő kezelése
 - Piaci termelők esetében eddig költségként, folyó termelő-felhasználásként került elszámolásra a vásárolt K+F, most állóeszköz-felhalmozás lesz, a saját előállítású K+F pedig megjelenik kibocsátásként és állóeszköz-felhalmozásként is, GDP, GNI nő
 - Nem piaci termelők esetében (pl. kormányzat) saját előállítású K+F eddig költség volt, és nem-piaci kibocsátás, majd fogyasztás, most saját felhasználási célú kibocsátás lesz, és a kiadás pedig állóeszköz-felhalmozás, GDP/GNI csak a K+F-ből származó állóeszköz-felhasználás miatt nő.
- E tétel lesz a legnagyobb hatással a GDP adatokra
 - Tagországoként eltérő mértékben 0,5-4 % között emeli a folyó áras GDP-t az első becslések szerint

Katonai kiadások felhalmozásként történő elszámolása

- ESA95 szerint az összes katonai kiadás folyó termelő-felhasználásként került elszámolásra, így része lett a kibocsátásnak, majd ugyanabban az időszakban közösségi fogyasztásra került.
- ESA2010 különbséget tesz, és kimondja, hogy azokat a katonai eszközöket, amelyek megfelelnek az állóeszköz kritériumnak, felhalmozásként kell elszámolni.
- A változás következtében az eszköz beszerzésének évében csökken a folyó termelő-felhasználás (ebből következően a kibocsátás) a kormányzati szektorban, így a hozzáadott érték változatlan marad. Felhasználási oldalon pedig ugyanezzel az összeggel csökken a közösségi fogyasztás, és nő az állóeszköz-felhalmozás. A későbbi években az eszköz használatából származó állóeszköz-felhasználás (értékcsökkenés) növeli a kormányzat bruttó hozzáadott értékét.

Kormányzatot érintő egyéb fontosabb változások

- Magán-nyugdíjpénztárak elszámolásának változása:
 - Jelenleg abban az évben kerültek bevételként elszámolásra, mikor a kormányzathoz kerültek
 - ESA2010 szerint azokban az években kell bevételként elszámolni, mikor kifizetésre is kerülnek, azaz szét kell húzni akár 25 évre
 - A kormányzati szektor hozzáadott értékét nem, de a nettó hitelnyújtás/hitelfelvétel egyenlegét (kormányzati hiány) mutatót érinti
- Kormányzatba sorolt vállalatok elhatárolása:
 - Jelenleg akkor tekintünk egy vállalatot kormányzatba tartozónak, ha a kormányzat ellenőrzi, és nem-piaci termelő. Akkor nem-piaci termelő, ha a saját bevételei nem fedezik a költségei 50%-t, több év távlatában (50 %-os szabály)
 - Az ESA2010-ben egyrészt megváltozik a számítás módja, a termelési költségek közé bele kell venni a tőkeszolgálat értékét is, amit a nettó kamatkiadással kell számolni
 - Az ESA2010 emellett bevezet több minőségi kritériumot is, például ha a szervezeti egység csak a kormányzatnak értékesít, és nincsenek versenytársai.
- Az ESA 2010 bevezetésével megszűnik a különbség az EDP és ESA hiány között (a swap-ok pénzügyi tranzakciónak számítanak már az EDP szerinti hiányban is)

Mennyivel?

Table – Estimated impact of the methodological changes of
 ESA 2010 on Gross Domestic Product
First preliminary estimates
Reference year: mainly 2011

<u>Percentage of GDP increase</u>	<u>Number of countries</u>	<u>Countries</u>	<u>Contribution to EU GDP</u>
0 to +1%	5	LV, LT, HU, PL, RO	5.1%
+1 to +2%	9	CZ, EE, IE, ES, IT, LU, PT, SI, SK	25.5%
+2 to +3%	4	BE, DK, DE, FR	41.7%
+3 to +4%	3	AT, NL, UK	20.8%
+4 to +5%	2	FI, SE	4.5%
+2.4%	23	EU average	97.6%
+3.0%		USA	
No estimates provided yet	5	BG, EL, CY, MT, HR	

Revíziós politika

- AZ ESA2010 bevezetése szorosan kapcsolódik a revíziós politikához
- A statisztikai felülvizsgálat négy különböző ok miatt nem kerülhető el:
 - ✓ új információk beérkezése,
 - ✓ a módszertan változása,
 - ✓ adathibák javítása,
 - ✓ adatértelmezési és egyéb technikai korrekciók esetén.
- Milyen típusú revíziókat különböztetünk meg (ESS Guidelines on revision policy, [Eurostat] alapján):
 - **rutinrevíziók**
 - **nagyrevíziók**
 - **nem tervezett revíziók**

Revíziós politika

- ESA2010 bevezetése nagyrevízióként minősül
- Egyéb változások is kapcsolódnak hozzá:
 - Benchmark revízió (forrás-felhasználás táblák) (nagyrevízió)
 - A GNI számítások Eurostat által végzett ellenőrzésének megállapításai miatti változások (nagyrevízió)
 - Egyéb adatjavítások (rutinrevízió, nem tervezett revízió)

A nemzeti számlák jelenleg érvényes revíziós politikája

Tárgy	Határidő (hónap)	Megjegyzés
Negyedéves és éves gyorsbecslés (GDP index)	T+45 nap	
Negyedéves és éves első előzetes GDP	T+70 nap	Előző éves adat a négy negyedév összege.
Negyedéves szektorszámok (kormányzat és külföld szektor)	T+90 nap	
Éves Nemzeti Számlák, második előzetes adatok	T+9	
Negyedéves GDP I. felülvizsgálata az éves (T+9) adatok alapján	T+10,5	3-ik negyedéves GDP gyorsbecsléssel együtt publikálva
Előzetes területi GDP	T+16,5	
Éves NSZ felülvizsgálat, területi GDP	T+21	Előzetes SUT alapján
Negyedéves GDP II. felülvizsgálata az éves (T+21) adatok alapján	T+22,5	3-ik negyedéves GDP gyorsbecsléssel együtt publikálva
Éves NSZ opcionális revíziója	T+33	Végleges SUT alapján
Negyedéves GDP III. opcionális felülvizsgálata az éves (T+33) adatok alapján	T+34,5	3-ik negyedéves GDP gyorsbecsléssel együtt publikálva

Bővebb információk

- Az ESA2010 átállással kapcsolatban bővebb információk az alábbi helyeken érhetőek el (folyamatosan frissülnek)
- Eurostat (ESA2010)
 - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/esa_2010/introduction
- ESA2010 angol nyelven, kiadvány formában
 - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-02-13-269/EN/KS-02-13-269-EN.PDF
- ESA2010 magyar nyelven (jogszabály szövege)
 - <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=OJ:L:2013:174:TOC>
- MNB (fizetési mérleg, pénzügyi számlák)
 - http://www.mnb.hu/Statiztika/modszertani_atallas_2014

Köszönjük a figyelmet!

dr. Pozsonyi Pál
főosztályvezető
Nemzeti számlák főosztály
Tel: 345-6171
Email: pal.pozsonyi@ksh.hu

Szókéné Boros Zsuzsanna
osztályvezető
Nemzeti számlák főosztály
Tel: 345-6386
Email: zsuzsanna.boros@ksh.hu